

§ 12

Svar på motion om överkapacitet inom vården från Stina Jansson (FI) med flera KSN-2021-01837

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Stina Jansson (FI) med flera yrkar i en motion väckt 14 juni 2021 att Uppsala har en konstant överkapacitet i samtliga vårdsinsatser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 november 2021
- Bilaga, motion om överkapacitet inom vården från Stina Jansson (FI) med flera

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-11-12

Diarienummer:
KSN-2021-01837

Handläggare:
Jonas Eriksson

Svar på motion om överkapacitet inom välfärden från Stina Jansson (FI) med flera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Stina Jansson (FI) med flera yrkar i en motion väckt 14 juni 2021 att Uppsala har en konstant överkapacitet i samtliga välfärdsinsatser.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och socialförvaltningen.

Föredragning

Kommunens övergripande styrning av ekonomiska resurser regleras i kommunallagens krav på en god ekonomisk hushållning. Nyligen genomlystes detta i en statlig utredning, Betänkande av Utredningen om en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner (SOU 2021:75). Bakgrunden till utredningen är att kommunsektorns ekonomi, trots flera år av god ekonomisk tillväxt, uppvisar en sårbarhet till följd av ökad skuldsättning, ökat åtagande i de kommunala företagen samt svårigheter att anpassa den kommunala verksamheten till befolkningsförändringar.

God kommunal hushållning innebär att kommuner ska förvalta ekonomin så att den uppnår en betryggande säkerhet och långsiktigt ekonomisk hållbarhet. Verksamheten ska utformas på ett ändamålsenligt sätt och en hög effektivitet ska uppnås.

Kommunens process för att fördela resurser till alla olika verksamheter och säkerställa beredskap för förändrade behov regleras i Mål och budgetprocessen som omfattar en planeringshorisont om tre år. Det är en transparent och omfattande process där slutligt beslut om fördelning av resurser tas av kommunfullmäktige i november inför kommande budgetår. Mål och budgetprocessen utvecklas ständigt för att förbättra och förfina metoder och system i syfte att göra underlagen för fullmäktiges beslut om fördelning av resurserna tydliga.

Uppsalas modell för fördelning av resurser säkerställer en beredskap för förändrade behov där det ingår en ekonomisk uppräkningsmodell för demografiska ökningarna inom äldreomsorgen och den pedagogiska verksamheten och kompensation för pris- och löneökning via prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Därtill ska verksamheterna inkomma med behov utifrån ökande volymer och ambitionshöjande satsningar på bland annat kvalitet. Långsiktigt förändrade behov med en planeringshorisont längre än budgetbeslutets omfattning hanteras i arbetet med kommunens lokalförklaringsplaner.

Gällande konstant överkapacitet inom exemplet Hem för vård eller boende (HVB) ser ansvariga för barn och ungdomsvården inom socialförvaltningens myndighetsutövning inga behov av att reservera platser för HVB. Uppsala kommun har en stor egen regi som tillgodoser kommunens behov och om behov ändå uppstår på externa platser så finns ramavtal med ett flertal företag. Under de senaste åren har barn och ungdomar inte behövt vänta på att bli placerade om behovet har funnits. Kommunen har tillgång till platser som motsvarar behovet i dagsläget.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 12 november 2021
- Bilaga, motion om överkapacitet inom välfärden från Stina Jansson (FI) med flera

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ola Hägglund
Stabsdirektör och
biträdande stadsdirektör

Motion: Överkapacitet inom välfärden

Att försöka spara in på välfärden blir i själva verket ofta dyrt.

I Uppsala råder det ofta brist på platser för HVB, bostad med särskild service, korttidsboende, utredningshem, lägenheter för bostadssociala kontrakt etc. Detta går helt i linje med en trend inom offentlig förvaltning: *Just-in-time-economics* (Precis-i-tid-ekonomi). Begreppet syftar till att beskriva en metod där produktionen av varor och tjänster inte kommer till förrän de behövs. Syftet är bland annat att minska riskerna för överproduktion och därmed spara resurser som annars hade gått till spillo. Men just inom välfärd är behovet av produkter och tjänster mycket fluktuerande. Ena året räcker det med 37 HVB-platser för barn mellan 10-15 år medan nästa år kanske det behövs 45 platser. Det som nu hänt i Uppsala (och även resten av Sverige) är att antalet platser vid till exempel HVB försöker läggas någonstans i mitten av dessa "behovs-kurvor".

En mycket kostsam effekt av detta är att många får vänta flera månader för att få en plats vid ett HVB som professionella bedömt att individen är i behov av. Kostnader uppstår inte minst när anhöriga tvingas till sjukskrivning då de lämnas att ta hand om den behovande, eller när en färdigutredd person bor kvar på ett utredningshem i väntan på att en HVB-plats ska dyka upp. Utöver dessa direkta samhällsekonomiska kostnader, så leder situationer som dessa såklart även till ett enormt psykiskt och emotionellt lidande för de berörda, och även ett minskat förtroende för välfärden och det offentliga. När vårt gemensamma samhälle sviker och brister, särskilt i stunder där människor behöver det som allra mest, tar snart själva demokratin skada. Varje gång tilltron till samhället avtar, och förväntningarna minskar, så lämnas ett hål där högerextremism och antidemokratiska värden frodas.

Det får därför anses motiverat att lägga kommunens välfärdsinsatser på en nivå som inte bara motsvarar det genomsnittliga behovet, utan istället se till att det finns en generell överkapacitet. På så sätt kan vi snabbt svara mot ökade behov. De ökade kostnader detta innebär för kommunen vid tillfällena när behovet är lägre, är inte heller pengar kastade i sjön, eftersom det finns ett mycket stort utrymme för kvalitetsförbättringar inom välfärden. De perioder som behoven inom hemtjänsten ligger på endast 75% av kommunens kapacitet kan "överflödig" personal lätt växlas in mot längre besök, mer tid till dokumentation och mindre stress, vilket utöver att skapa ett betydande värde för brukarna även sänker sannolikheten för sjukskrivningar hos personalen och gör kommunen till en mer attraktiv arbetsköpare.

Med anledning av detta yrkar vi:

- att Uppsala har en konstant överkapacitet i samtliga välfärdsinsatser

Josef Safady Åslund (F!)

Stina Jansson (F!)

Lovisa Johansson (F!)